



## TANÍTÓ- ÉS ÓVÓKÉPZŐ KAR DÉKÁNHELYETTES

1126 Budapest, Kiss János altb. u. 40. • Telefon: 487-8132 • Fax: 4878196

### Az ELTE Tanító- és Óvóképző Kar 2019. évi tudományos teljesítményének értékelése

Idén második alkalommal tekintjük át az előző évi kari tudományos teljesítményt. A teljesítményértékelés gondolata szerepelt dékánhelyettesi vezetői programomban, és összhangban van az ELTE törekvéseivel a publikációs teljesítmény nyomán követését illetően. Ez a törekvés egyetemünkön magas tétellel bír (high-stake), hiszen adott évben az egyetemi kiválósági pénzügyi támogatásába beépített kritériumként szerepelt, és általánosságban véve a külvilág felé az egyetem presztízsének, megítélésnek komoly összetevője a magas szintű tudományos teljesítmény.

A Tanító- és Óvóképző Kar működésében a minőségfejlesztés eleme lehet az évente lebonyolított teljesítményértékelés. Egyrészt az önreflexió lehetőségét adja egyéni, tanszéki és kari szinten egyaránt, másrészt viszonyítási pontot jelent az ELTÉ-n belül és országosan is. Az önreflexió egyéni szinten azt jelenti, hogy ki-ki meg tudja ítélni, saját publikációs teljesítménye mely téren és milyen mértékben járult hozzá a kari összteljesítményhez. A kiválóságok, kvalitások nem egyformák, így lehetséges, hogy valaki a publikációs téren relatív erős, míg mások elsősorban az oktatói-képzői tevékenység nagymesterei. Összességében azonban a publikációs téren szükséges mindenkinek egyfajta minimumot hoznia (ezt célozza a 2020-as évre elkészített publikációs terv), mert a Felsőoktatási törvény 26. §-a explicite szól a munkaidő adott részének kutatásra fordításáról (a kutatásnak pedig nem csupán koronája, hanem szerves része a publikációs tevékenység), és ugyancsak explicite említi a törvény „Adatbázis” néven az mtmt-t, amelyben ki-ki rögzíteni köteles tudományos tevékenységének eredményeit.

Tanszéki szinten a reflexió arra utalhat, hogy az órafelosztás és az óraszám tervezésénél a tanszékvezető javaslatot tehet a kiemelkedő publikációs tevékenység érdekében átmenetileg az oktatói óraszám csökkentésére. Emellett a tanszékek a saját tudományterületi sajátosságaik alapján tudják megítélni, hogyan állnak publikációs téren a Karon és az ELTÉ-n belül. (Megjegyzem: az ELTE központi, a 2018-as tudományos teljesítmény elemző dokumentumában a TÓK egészlegesen, a Bárczihoz és a PPK nem pszichológiai intézeteihez hasonlóan, a neveléstudományhoz soroltatik.)

Kari szinten az önreflexió egyik eleme az alapszakjainkon betöltött országos vezető szerepe támogatása a tudományos teljesítmény révén. Másik eleme az ELTÉ-n belül kiválósági versenyben részvételünk, harmadik pedig a nemzetközi és hazai neveléstudományhoz hozzájárulásunk mértékének megítélése. Dékánhelyettesi kezdeményezésem volt a kari honlapon a „Kiemelkedő kutatási eredmények” rovat, amelybe a tudománymetriai értelemben kiemelkedő publikációkról szóló rövid beszámolók kerülnek. Konkrétan a Scimago rendszerében Q1-Q4-ig kategorizált folyóiratcikkek és a JSTOR kiadói listáján szereplő kiadóknál megjelent könyvek és könyvfejezetek tartoznak ebbe a kategóriába.

Köszönettel tartozunk Bodnár Ilona könyvtárvezetőnknek és Kontra Dávid könyvtárosunknak a publikációink mtmt-ben gondozásáért és a mostani jelentéshez szükséges számadatok előállításáért. Köszönöm a tanszékvezető kollégáknak a 2020-ra vonatkozó publikációs tervek összegyűjtésében nyújtott segítségüket.

Bázis adatként és a 2019-essel összehasonlításként elsőként a 2018. évi adatok:

*Folyóirat hazai* 67  
*Folyóirat külföldi* 10  
*Könyvrészlet hazai* 42  
*Könyvrészlet külföldi* 16  
*Könyv hazai* 16  
*Könyv külföldi* 1  
*Absztrakt (ISBN/ISSN számmal, oldalszámmal rendelkező kiadvány)* 166  
*Konferencia (ISBN/ISSN számmal, oldalszámmal nem rendelkező konferencia-előadás, valamint tv/rádió műsorok)* 66  
*Szerkesztett könyv* 10  
*Szerkesztett absztrakt/konferencia* 4  
*Alkotás* 28  
*Segédlet* 1  
*Egyéb (PhD, Oktatási anyag)* 6

A 2019. évi adatok a KSH adatszolgáltatási kategóriái szerint a következők (a kategóriák nem vehetők össze teljes mértékben a 2018-assal). Az mtmt egy harmadik fajta kategóriarendszert használ jelenleg. Az eltérések a TÓK-os publikációk száma és jellege szempontjából nem jelentősek. Izgalmas kategória lett ugyanakkor az mtmt-ben a folyóiratokban megjelent cikkek három részre osztása: külföldi kiadású szakfolyóiratban (nem részletezve, hogy idegen vagy magyar nyelvű a publikáció), hazai kiadású szakfolyóiratban magyar nyelven és hazai kiadású szakfolyóiratban idegen nyelven megjelent cikk. A KSH kategóriái a megjelenés nyelvét és a szokásos műfajokat tekintik alapvetőnek.

<b>Magyar nyelvű könyvek</b>	<a href="#">11</a>
<b>Magyar nyelvű könyvrészletek</b>	<a href="#">32</a>
<b>Magyar nyelvű szakfolyóiratcikkek</b>	<a href="#">44</a>
<b>Magyar nyelvű konferenciakiadványok</b>	<a href="#">10</a>
<b>Idegen nyelvű könyvek</b>	<a href="#">2</a>
<b>Idegen nyelvű könyvrészletek</b>	<a href="#">10</a>
<b>Idegen nyelvű folyóiratcikkek</b>	<a href="#">16</a>
<b>Idegen nyelvű konferenciakiadványok</b>	<a href="#">7</a>

A teljes ELTE publikációs terméséből a Tanító- és Óvóképző Kar publikációs műfajok szerint változóan 1% és 6% közötti sávban vette ki részét. Legalacsonyabb a relatív hozzájárulásunk az idegen nyelvű folyóiratcikk műfajban. Az ELTE publikációinak 2018-as elemzése is foglalkozott a karok közötti különbségekkel a publikációk nyelve és műfaja terén, és a neveléstudomány mellett a jogtudományra jellemző, hogy igen magas a magyar nyelvű publikációk aránya. Relatív hozzájárulásunk a magyar nyelvű konferenciakiadványok között volt, de a magyar nyelvű könyvek (4,5%) relatív súlya sem sokkal marad el ettől.

A magyar nyelvű könyvek általában véve jelzik, hogy szerzőjük egy adott területen már nevet szerzett magának, és monográfiában foglalja össze, gyakran tananyag-jelleggel, a korábban konferenciákon, folyóiratokban már bemutatott eredményeit. Az évente legalább egy tucatnyi mennyiséget érdemes tartanunk a jövőben is.

A magyar nyelvű könyvrészletek száma a néhány tucat körül mozog. Terjedelmileg és szerkezetileg ezek a folyóiratcikkhez állnak közelebb, de a könyvformának is köszönhetően gyakrabban kerülnek elő tananyagként.

A magyar nyelvű szakfolyóiratcikknek számának növelésében óriási tartalékaink vannak! A 2020-as publikációs tervben (meglévő, a társszerzős anyagokat helyenként duplázva) már 50 fölött van a vállalások száma. Legalább két okból fontos a magyar nyelvű folyóiratcikk készítése: a nemzetközileg is versenyképes kutatások hazai disszeminációja, a hazai szakmai-közéleti tevékenység élénkítése miatt, valamint azok számára, akik még nemrég indították publikációs életművüket, a magyar nyelvű folyóiratcikk készítése és az azokra kapott magyar nyelvű bírálatok fontos tanulási folyamatokat generálnak. Az MTA Pedagógiai Tudományos Bizottságának folyóiratlistáján 108 hazai folyóirat szerepel, amelyek igen jelentős része befogadó lenne a TÓK-on készült publikációk irányába. Mindemellett azok a kollégák, akik az oktatómunka mellett még nem adtak prioritást a publikációk írásának, fontolják meg: az oktatott tananyag korszerűsítése, minőségének szinten tartása általában véve igényli a szakirodalom magas szintű feldolgozását, márpedig a feldolgozott szakirodalom áttekintése a folyóiratokban megjelenő elméleti, úgynevezett review cikkek megírásához kézenfekvő nyersanyagként szolgál.

Az idegen nyelvű könyvek kategóriában – számomra ismeretlen okból – két magyar nyelvű, szerkesztett kötet szerepel, amelyekben van idegen nyelvű fejezet is.

Az idegen nyelvű könyvrészletek fontos, jól hivatkozható műfaji kategóriát képviselnek.

Az idegen nyelvű folyóiratcikk a jelenlegi tudománymetria legmagasabb presztízsű műfaja. A magas presztízs eredete több évszázados, jelenleg pedig a természettudományban ez a műfaj azáltal őrzi primátusát, hogy (1) gyors megjelenést biztosít és (2) a tudományos gondolkodás alapelveinek számító falszifikáció elv alapján a legkisebb publikálható egység (LPU, least publishable unit) formájában a korrekt hivatkozási gyakorlat alapjaként tekintenek rá. Általában véve egy folyóiratcikkre hivatkozás (akár egyetértően, akár egyet nem értően) a tudományos kutatás legkisebb publikálható egységére hivatkozást jelenti, szemben azzal, ha valaki tiszteletből vagy egy jelenség létezésének tudomásul vételeként egy könyvre hivatkozik. A bölcsészettudomány (beleértve az MTA II. Osztályát, és név szerint említve Zsoldos Attila osztályelnököt) küzdelmet folytat a könyv mint tudományos publikációs műfaj rangjának (újra) elismertetéséért. Jelenleg azonban a tudományos rangsorokban egyetemen belül és kívül a folyóiratcikknek számítanak elsősorban, azon belül pedig még él ugyan az impakt faktor (Thomson Reuters terméke), de pár éve az Elsevier termékeként a Scopus adatbázisra alapozó Scimago rangsor használata terjedt el. Ebben a folyóiratokat a rangsorban elfoglalt helyük alapján kvartilisekbe sorolják; Q1 az első kvartilisbe, azaz a felső 25%-ba tartozó folyóirat rangját jelöli. Vannak fórumok, ahol a Q1-en belül a felső 10%-ba tartozást jelölő D1 (első decilis), vagy pedig a Q1 és Q2 kategóriát együttesen használják, de általában véve elmondható, hogy a Q3 és Q4 folyóiratokban bekerülni is rangot jelent a tudomány világában.

2019-ben a TÓK-os kollégák nevéhez összesen 16 idegen nyelvű folyóiratcikk fűződik.

2020-ra 30 idegen nyelvű cikk szerepel a publikációs tervekben (ezek közül néhány már elkészült, sőt, megjelent). Bízom benne, hogy többen is élni fogunk azzal a lehetőséggel, hogy a tavaszi félévben folyamatosan él Medgyes Péter felajánlása a készülő angol nyelvű kéziratunk áttekintésére vonatkozóan.